

*Fajsi Bulcsú – Gubisi László –
Bodnár Péter – Zimmer Márton –
Cser László – Hoffman Zoltán*

ÜZLETI TUDÁS AZ ADATOK MÉLYÉN. ADATBÁNYÁSZAT ALKALMAZÓI SZEMMEL

*Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem,
2004. 260 p.*

Az adatvagyonnal éppen úgy lehet gazdálkodni, mint a vállalati vagyon többi részével (épületekkel, gépekkel, munkaerővel, készletekkel, pénzzel). Az adatbányászat a vállalati adatvagyon hasznosításának a legfontosabb módja. Az üzletemberek és informatikusok számára készült könyv azt mutatja be, hogy az üzleti cél elérése érdekében hogyan hasznosítható a technikai eszközök segítségével ma már könnyen elérhető nagymennyiségű adattömeg. Az informatikai rendszereket maximálisan ki kell használni! Hogyan lehet velük üzleti értéket teremteni, bevételt növelni, növekedni, költségeket csökkenteni? Hogyan lehet velük a döntések minőségét javítani, a forrásokat gazdaságosabban kihasználni, a változásokhoz sikeresen alkalmazkodni? – ezekre és a hasonló kérdésekre kapunk választ az adatbányászat technikai, matematikai és informatikai eszközeit, megoldásait bemutató könyvben.

Tájékoztatót kapunk az adatbányászat sikerességének a feltételeiről (szakértelem, eszközök, üzleti alkalmazások, módszere, a statisztikával való összefüggésekről) az információ- és tudásfeltáró adatbányászat folyamata során. Az üzleti intelligencia tudnivalói közt az üzleti intelligencia és az operatív rendsze-

rek közti különbségeket, az adattárházak fő tulajdonságait, az adatpiac lényegét ismerjük meg. Az üzleti intelligencia alkalmazásának fő területe a pénzügyi jelentések készítése, közgazdasági és üzleti elemzése. A pénzügyi jelentést üzleti tartalommal kell ellátni, a mutatószámok olyan hasznos információkat tartalmaznak, amelyek a cégvezetés döntéseit is befolyásolhatják. Az új eszközök a piacot körültekintően közelítik meg, a vásárlói ciklusokat pontosabban térképezik fel; felértékelődött az ügyfélismeret, az ügyfélkapcsolatok kiemelt kezelése. Az ügyfélközpontú marketing a vásárlói szokások megismerésére törekszik. A döntés-előkészítési folyamat legfontosabb része az adatelemzés. Ide tartozik az adatbányászat is.

Az adatbányászat gyakorlati alkalmazásai keretében bemutatásra kerülnek a könyvben a haszon-költségelemzés és az adóminősítés módszerei. Az adatbányászat egyik legfontosabb alkalmazási területe az ügyfél-szegmentáció, amely eredményesen segíti elő a hatékony marketingstratégia és az ügyfélkapcsolatmenedzsment (CRM) kialakítását. Ennek a segítségével az ügyfelek a lényegesen eltérő tulajdonságaik szerint csoportosíthatók. Ilyen lehet a kockázat, a lemorzsolódás valószínűsége stb. Az ügyfél-szegmentáció felhasználásának a lehetőségeit a banki szegmentáció, az áramszolgáltatási szegmentáció, valamint az ügyfél-analitikai alkalmazások példáján keresztül ismerjük meg. A szerzők részletesen bemutatják egy korszerű hengermű optimalizálása során végzett adatbányászat alkalmazásait, a munka folyamatát ábrákkal szemléltetik.

A könyv ötödik fejezete az adatbányászati projektek szervezéséről, módszertanáról szól. A SEMMA-módszertan szakaszai: az üzleti környezet megismerése, mintavételezés, feltárás, módosítás, modellezés, értékelés. A CRISP-DM módszertan lé-

pései: a környezet és az adatok megismerése, az adatok előkészítése, modellezés, kiértékelés, alkalmazás. A projektek időigényéről és az adatbányászati sikertényezőkről (kérdésfeltevés, válaszadás, visszacsatolás, tanácsadás) is olvashatunk itt. Az adatminőség fontos tényezője az adattárházak és a CRM-projektek sikerének. A megfelelő adatminőség biztosításának a folyamatához az adatokkal szembeni elvárások, referenciapontok, a kockázatok ismerete szükséges. Az adatminőség javításához egyrészt vezetői szinten kell jelezni az eltéréseket, másrészt részletes hibaleírásokkal, azok elhárításához szükséges információkkal kell rendelkezni, a referenciapontokhoz viszonyítva az adatok eltérése hibát jelent. Az informatikai stratégia fontos részét képező adatminőség-biztosításnak összhangban kell lennie az üzlet információs igényeivel. Felelősöket kell kijelölni, akiknek a munkáját automatizált eszközök könnyítik meg.

Bemutatásra kerülnek a könyvben az adatbányászat technológiai eszközei és azok alkalmazásának a feltétele is. Az adatbányászatot alkalmazó üzleti szakemberek számára fontos a statisztikai alapfogalmak és a vizuális eszközök ismerete. A továbbiakban a statisztika eszköztáráról, a tanulás módjáról, a vizuális adatfeltárás módszereiről, az ábrázolási technikákról, a diagramokról, az összefüggések vizsgálatáról, az adatok leegyszerűsítésére szolgáló faktoranalízisről és még több más módszerről (regresszioelemzés, döntési fák, neurális háló) van szó a könyvben. Az információ- és tudásfeltáró adatbányászat folyamatában az összefüggések vizsgálata és a technikai alkalmazások egyaránt fontosak.

A szerzők – az IQSYS Informatikai Rt. és a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Alapítvány munkatársai – kifejtik, hogy az informatika és az üzleti eredmény közti összefüggés

egyre bonyolultabbá válik; a jövőben újabb és újabb technikák válnak elérhetővé az adatbányászat számára s így a legfrissebb elemzési lehetőségekre kerülhet sor. Hasznos mindenképpen az üzleti környezetbe helyezett adatbányászat hozhat. Beszámolnak arról is, hogy a 2000. évi közgazdasági Nobel-díjat az amerikai James J. Heckman és Daniel L. McFadden a háztartási és az egyéni költségvetések tanulmányozására alkalmas statisztikai módszerek kifejlesztéséért kapta.

A Függelék az adatbányászat további alkalmazási területei közt a szöveg- és webbányászat információszerezési lehetőségeit, elemzési

területeit, az ügyfelekkel történő kapcsolattartás technikáját mutatja be. Megismertet az adatbányászatnak az olajkutatásban való alkalmazásával, a kereskedelmi elemzésekkel és egyéb vizsgálatokkal (ügyfelek elégedettsége, televízió nézettsége, árrugalmasság, egészségügy, közgazdaság stb.). Legvégül a neuronhálókat matematikai alapjainak a bemutatását találjuk. Fogalom- és Irodalomjegyzék, angol-magyar adatbányászati szótár egészíti ki a könyvet.

Talán ebből a vázlatos ismertetésből is kitűnik, hogy az adatbányászat információ- és adatfeltáró tevékenység, az összefüggések beható

vizsgálata milyen értékes tudást jelenthet a vállalkozások számára. A szerzők az adatbányászat alapvető ismereteiből kiindulva foglalkoznak az üzleti intelligencia alkalmazásaival, az adatbányászati projektek szervezésével, az adatminőség kérdésével és részletesen bemutatják az adatbányászat technológiai hátterét. A gazdálkodás csak akkor tekinthető sikeresnek, ha a vagyon gyarapodik; az adatbányászat ehhez eredményesen járulhat hozzá, ha fejlődése során a jövőben alkalmazza az újabb és újabb technikákat és a legfrissebb elemzési lehetőségeket.

Rubóczky István

CONTENTS

STUDIES AND ARTICLES

- WIMMER Ágnes*
Evaluation of Business Relationships 4
- MANDJÁK Tibor*
Marketing-outlook and business relations 14
- PECZE Krisztina*
Analysis of the value-increasing role of business relations from a strategic point of view 25
- JUHÁSZ Péter*
Potential methods for the financial evaluation of business relations 35

CASE STUDY

- TARI Ernő*
Airbus: The development of an international strategic alliance of the aviation industry (Part One) 44

DEBATE

- SZAKOLCZAI György*
Education and real life: The situation of macroeconomics in Hungarian higher education Comments on Péter Bárczy's article 55

BOOK REVIEWS